Lausunto 23.10.2018

U 72/2018 vp - Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (kertakäyttömuovidirektiivi)

Eduskunta/Ympäristövaliokunta

Suomen Palautuspakkaus Oy (Palpa) hallinnoi pantillisten juomapakkausten palautusjärjestelmiä Suomessa. Suomessa on yksi maailman tehokkaimmista palautusjärjestelmistä ja suomalaiset ovat maailman parhaita henkilöä kohden lasketussa pantillisten pakkausten palautusmäärässä (317 pakkausta /hlö/v).

Muovipullojen palautusjärjestelmässä palautuu vuodessa kierrätettäväksi 91 % ja yli 400 miljoonaa pulloa hyödynnettäväksi materiaalina uudelleen. Muovipullojen palautusjärjestelmässä on jäseninä 98 pantillisia muovipulloja markkinoille tuottavaa yritystä.
Korkit ovat lähes kaikki kiinni palautuvissa pulloissa ja korkit kierrätetään uusiokäyttöön erilaisissa sovellutuksissa, jotka ovat myös kierrätettäviä.
Muovipullojen palautuksista noin 99 % tapahtuu palautusautomaateissa, joita on käytössä vajaat 4000 kpl.

Ekopulloyhdistys ry hallinnoi mm. muovipullojen toimitusketjussa käytettäviä **kennolevyjä**. Lähes kaikki suomalaiset pantillisten muovipullojen tuottajat käyttävät kennolevyjä juomien jakelussa kaupan toimitusketjuun. Kennolevyjä on käytössä noin 6 miljoonaa kappaletta.

Direktiiviehdotuksen mukaan muovista valmistetuissa juomapakkauksissa edellytetään korkkien pysymistä kiinni pakkauksissa. Korkin kiinni pysymisen vaatimusten mukaisesta teknisestä rakenteesta ei ole tarkempaa tietoa, joten tämä lausunto perustuu siltä osin oletuksiin.

Pakkauksessa kiinni pysyvä korkki roikkuu avattuna pullon ulkopuolella. Tämä vaikuttaa pakkauksen käsittelyyn palautusautomaateissa, missä laite pyörittää pakkausta sen tunnistamiseksi. Ulkoneva ja roikkuva lisäosa estää pakkauksen pyörittämisen ja siten pakkauksen pantilliseksi tunnistamisen.
Roikkuva lisäosa jää automaatissa kuljetinhihnojen väliin ja automaatin takalaitteissa kiinni lajitteluohjausportteihin, aiheuttaen merkittävää haittaa palauttamiselle ja lisävaivaa myymälähenkilökunnalle häiriötilanteiden selvittämisessä ja laitteiden ylläpidossa.

Kennolevy on tarkasti suunniteltu toimimaan tehokkaasti toimitusketjussa. Kiinni pysyvän korkin rakenne voi johtaa kennolevyjen uudelleen suunnitteluun ja vanhojen korvaamiseen kokonaan uudella rakenteella. Kyse on arviolta vajaan 10 miljoonan euron kokonaiskustannuksesta.

Lisäksi on huomioitava muutokset juomavalmistajien tuotantolinjoihin.

Pantillisessa palautusjärjestelmässä palautuu pullojen mukana korkkeja, jotka kierrätysprosessissa erotellaan ja kaikki hyödynnetään erilaisissa uusiokäyttösovellutuksissa. Korkin paino on nyt alle 2 grammaa. Viimeisen vuoden aikana juomatuottajat ovat jo siirtyneet käyttämään korkkeja, joiden paino on 30% pienempi kuin aiemmin.
Kiinni pysymisen vaatimat lisämateriaalit moninkertaistavat muovin käyttöä korkissa, vähintään useita grammoja. **Yhden gramman lisäys korkin painossa on tarkoittaa noin 500.000 kiloa muovia**. Direktiivin tarkoituksena oleva korkkien nykyistä tehokkaampi palautuminen ei kompensoi lisämateriaalin mukanaan tuomaa muovin käytön lisäystä.

Palautusjärjestelmän ylläpitäjän lakisääteisiin velvoitteisiin kuuluu myös riittävä tiedottaminen. Tiedottamisella voidaan valistaa kuluttajia pitämään korkki mukana pulloa palauttaessa.

Suomen Palautuspakkkaus Oy esittää muovipullojen korkkien kiinni pysymistä edellyttävän 6. artiklan poistoa. Korkkien palautumista voidaan kustannustehokkaimmin edistää kuluttajavalistuksella. Tuolloin ei lisätä muovin määrää pakkauksissa, ei riskeerata erinomaisesti toimivaa palauttamista palautusautomaateissa eikä tarvitse toteuttaa koko juomateollisuutta ja kaupan toimitusketjua koskevia laajoja investointeja.